

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОНОМІКИ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ**

ДВОРНИК І.В.

СТАТИСТИКА.

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи

з дисципліни

**для студентів галузі знань 07 «Управління та
адміністрування» першого (бакалаврського) рівня**

Ніжин 2023

УДК 311 (072)
Д 24

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою факультету агротехнологій та економіки Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут» (протокол №2 від 28.09.2023 р.)

Укладач: кандидат економічних наук, доцент Дворник І.В.

Рецензенти:

Талавирия М.П., доктор економічних наук, професор Національного університету біоресурсів і природокористування України;

Стадник В.П., кандидат економічних наук, доцент ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»;

Дворник І.В.

Статистика. Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» першого (бакалаврського) рівня. Ніжин, 2023. 31 с.

Подано методичні рекомендації до написання та оформлення курсової роботи з дисципліни «Статистика», метою яких є надання рекомендацій щодо змістового наповнення розділів та правильного їх оформлення.

©Дворник І.В., 2023

ЗМІСТ

Вступ.....	4
I. Загальні вимоги до курсової роботи.....	5
II. Вибір теми курсової роботи.....	6
III. Структура та зміст курсової роботи.....	7
IV. Написання курсової роботи.....	10
V. Оформлення курсової роботи та порядок її захисту.....	12
VI. Критерії оцінювання якості курсової роботи.....	18
Список рекомендованої літератури.....	20
Додатки.....	21

ВСТУП

Підсумковим етапом вивчення навчальної дисципліни «Статистика» є написання курсової роботи, що забезпечує використання системного підходу в процесі формування здобувачами вищої освіти компетентностей з даної освітньої програми.

Мета курсової роботи - закріплення одержаних теоретичних знань зі статистики.

Основні завдання виконання курсової роботи:

- поглибити теоретичні знання, одержані в процесі вивчення;
- виробити практичні навички в проведенні всіх етапів статистичного дослідження: спостереження, зведення та групування й аналізу статистичної інформації;
- виробити вміння самостійно розробляти програмно-методологічні та вирішувати організаційні питання статистичного спостереження;
- застосовувати на практиці прийоми і способи зведення та групування статистичних даних, методи узагальнюючих статистичних показників, індексний метод тощо;
- виробити вміння логічно й грамотно проілюструвати зібрану й узагальнену інформацію за допомогою табличного й графічного методу;
- навчитися оцінювати, аналізувати статистичну інформацію, робити висновки та виробляти рекомендації, розкривати взаємозв'язки між соціально- економічними явищами;
- виявляти закономірності та тенденції розвитку явищ та процесів.

I. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота - самостійне, науково-практичне дослідження, яке дозволяє оцінити здобуті знання та вміння застосувати їх на практиці. При її виконанні слід показати знання спеціальної літератури, дослідницький та науковий підхід до проблеми, яка вивчається, вміння аналізувати, робити узагальнення та висновки.

Курсова робота повинна базуватися на теоретичних та методичних положеннях статистичної науки, виявити знання студентів в питаннях курсу, який розглядається, мати елементи творчого підходу та новизни, особисті пропозиції автора з більш ефективного вирішення даного питання в порівнянні з існуючим.

Матеріали курсової роботи треба викладати відповідно з основними законами формальної логіки:

- зміст однієї і тієї ж думки повинен логічно розвиватися протягом усієї роботи;
- не можна висловлювати два особистих суперечних міркування про предмет;
- будь-яка висловлена думка, твердження мають бути доведені та обґрунтовані.

Курсова робота має бути виконана на основі ретельного вивчення та узагальнення відповідних літературних джерел, самостійно підібраних здобувачем вищої освіти.

При виборі літератури слід спиратися на нормативні документи та постанови Верховної Ради та Кабінету Міністрів, навчальну та наукову літературу з окремих питань дисципліни, а також на наукові й дослідницькі матеріали, що публікуються в періодичній пресі та спеціальних журналах.

Розробка теми має носити дослідницький характер і передбачати всебічну характеристику об'єкта дослідження, оцінку існуючого положення та його стану, розкривати взаємозв'язки між соціально-економічними явищами, показати їх форму та силу, виявляти закономірності, давати їх кількісну та якісну характеристику і на основі цього можливий прогноз розвитку явища або процесу в майбутньому.

Результати досліджень слід сформулювати стисло, у вигляді висновків та пропозицій.

II. ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Вибір теми курсової роботи здійснюється здобувачами вищої освіти за своїм баченням та з урахуванням тематики, яка затверджена кафедрою (додаток 1). Обираючи тему, необхідно виходити з наявності необхідних матеріалів, навчальних та науково-дослідних інтересів студента, його схильності, актуальності тематики, можливості використання матеріалів дослідження для подальшого розвитку: розширення та поглиблення вибраної тематики в подальших науково-дослідницьких роботах здобувача вищої освіти та бакалаврській кваліфікаційній роботі.

При виборі теми слід враховувати, що в одному потоці дозволяється написання декількох курсових робіт з однаковою темою за умови, що роботи виконуються на прикладі різних підприємств, але остаточне рішення приймає викладач - керівник роботи, виходячи з рівня підготовки студентів до даної теми, а також їх ділових даних.

Здобувач вищої освіти може запропонувати свою тему, яка має теоретичне або практичне значення для підприємства, галузі або актуальна для теперішнього моменту часу. У цих випадках повинен

бути обґрунтований вибір теми, узгодити її з завідуючим кафедрою або викладачем - керівником курсової роботи. Такі самі вимоги пред'являються при уточненні або зміні теми.

Не дозволяється виконувати роботу з однієї і тієї ж теми декільком студентам на одному й тому ж підприємстві.

III. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Перед тим, як розпочати написання курсової роботи, слід скласти план, на основі попереднього ознайомлення за допомогою літературних джерел з проблеми дослідження. План забезпечує послідовність викладу, правильну структуру роботи, більш повне охоплення матеріалу з теми. При складанні плану необхідно виконувати наступні умови:

- план має містити питання, наявність яких необхідна для повного та глибокого розкриття теми й стисло відображати зміст роботи;
- план має передбачати послідовне, логічне, взаємопов'язане розкриття результатів дослідження;
- усі завдання та питання, які розглядаються, мають поділитися в плані за однією ознакою;
- не повинно бути питань, відповіді на які частково або повністю містяться в попередніх та наступних розділах роботи;
- не можна вводити питання, які деталізують більш загальне питання без попереднього внесення розглядання даного загального питання. Структура та зміст курсової роботи, співвідношення її розділів визначаються темою, яка була обрана.

Наприклад, можна рекомендувати таку схему курсової роботи (приклад змісту курсової роботи наведений в додатку 3).

Вступ

Вступ має містити такі пункти:

- обґрунтування актуальності теми;
- формулювання мети, об'єкта й предмета дослідження;
- визначення завдань курсової роботи та кола питань, які підлягають розгляду.

Обсяг вступу до 2 сторінок.

I. Розділ. Характеристика соціально-економічного явища, що досліджується.

Дана частина має містити наступну інформацію:

- визначення об'єкту дослідження, його соціально-економічна сутність;
- практичний аналіз вивченості проблеми за літературними джерелами, тобто характеристика стану питання;
- опис стадій статистичного дослідження та методів, які застосовуються на кожній стадії;
- теоретична можливість встановлення взаємозв'язків, закономірностей та тенденцій розвитку;
- практичний опис статистичного дослідження, а саме:

Статистичне спостереження (розглядається програма статистичного спостереження, визначаються мета спостереження, об'єкт спостереження, одиниця спостереження, розробляється безпосередньо програма статистичного спостереження у вигляді бланку або формуляру) та описання рішення організаційних питань спостереження (визначення об'єкту спостереження, місця спостереження, часу спостереження, обґрунтування вибору форми та виду статистичного спостереження). Розроблена програма має бути

чіткою, лаконічною, постановка питань повинна забезпечувати їх взаємоконтроль.

Узагальнення статистичної інформації (на основі заповнених формулярів статистичного спостереження робиться зведення та групування інформації щодо соціально-економічного явища, визначається кількість груп, обчислюється величина інтервалів, визначається система статистичних показників. При необхідності робиться побудування статистичних рядів розподілу або динаміки).

Обсяг даного розділу 10-15 сторінок.

II. Розділ. Аналіз статистичної інформації та даних.

Аналіз соціально-економічного явища або процесу містить обчислення узагальнюючих статистичних показників, а саме:

- відносних величин виконання плану, планового завдання, динаміки, структури, порівняння, координації, інтенсивності;
- середніх величин;
- індексів.

Аналіз соціально-економічного явища або процесу за допомогою методів кореляційно-регресивного аналізу, дисперсійного аналізу, обчислюються показники варіації та репрезентативності вибірки. Результати аналізу мають бути проілюстровані статистичними таблицями та графіками.

Обсяг даного розділу 15-20 сторінок.

Висновки

Висновки мають містити результати аналізу соціально-економічного явища, що вивчається. Повинні бути розкриті взаємозв'язки в системі показників або явищ, виявлені тенденції розвитку, підтверджені або спростовані загальнотеоретичні положення щодо вивчення даного явища, наведений прогноз розвитку

явища, що вивчається. Крім того, повинні бути сформульовані рекомендації щодо виявлення резервів підвищення ефективності використання економічного об'єкту дослідження, щодо поширення прогресивних тенденцій та усунення негативних.

Обсяг висновків 2-3 сторінки.

Список використаних джерел складається не менше, ніж з 10 джерел, що стосуються статистичних методів оброблення інформації. Література оформлюється за правилами: вказується прізвище автора, назва роботи, видавництво, рік видання, кількість сторінок. Якщо, інформація бралася із журналів, то вказують номер журналу, рік видання та сторінки, на яких розміщена стаття. Інформація з мережі Інтернет має містити назву публікації та посилання на електронну адресу.

Додатками можуть бути статистичні формуляри, інструкції до їх заповнення, матеріали статистичних та інших видань з даними, що використовувались в аналітичній частині роботи, таблиці з проміжними результатами обчислень. Додатки подають наприкінці курсової роботи у порядку посилання на них в основній частині роботи. Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований малими літерами з першої великої симетрично до тексту сторінки. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки.

IV. НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

При викладені зібраного матеріалу слід обґрунтовувати актуальність теми курсової роботи, розкрити теоретичну сутність питань, зробити глибокий аналіз цифрового матеріалу, який

відображає стан проблеми, що розглядається, обґрунтувати шляхи її вирішення, зробити відповідні висновки.

Всі цифрові дані та таблиці мають бути проаналізовані, мати пояснення у тексті і супроводжуватися висновками, у яких головну увагу треба зосередити на виявленні резервів виробництва з розрахунками економічної ефективності їх використання.

Зміст роботи повинен відповідати питанням плану теми та викладатися в логічній послідовності. У роботі не допускається повторення, часте вживання цитат. Цитати треба органічно ув'язувати з текстом роботи. На таблиці, цитати та цифрові дані, що приводяться, слід робити посилання з зазначенням джерел. Не допускається логічне перекидання змісту цитат, довільне цитування, усі цитати треба старанно звіряти з першоджерелами.

На матеріали, які були запозичені, з інших джерел, а також на цитати, наведені в тексті, дається посилання в списку літератури з зазначенням автора, назви джерела, місця видання, видавництва, року видання та номерів сторінок.

Формули мають бути виконані в загальноприйнятій математичній символіці, бажано в редакторі MathType та нумеруються арабськими цифрами. Порядковий номер формули зазначається в круглих дужках праворуч проти формул, причому, перша цифра означає номер розділу, а друга - порядковий номер формули в даному розділі. Після формули пишеться слово «де», а потім розшифровується символ та числові коефіцієнти у тій послідовності, у якій були наведені в формулі.

V. ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ ТА ПОРЯДОК ЇЇ ЗАХИСТУ

Курсова робота має бути літературно, грамотно та технічно правильно, актуально оформлена. Вона komponується в такому порядку: титульний лист (приклад титульного листа наведений в додатку 2), завдання на виконання курсової роботи, зміст, викладення матеріалу відповідно змісту, список використаної літератури, додатки.

Таблиці, діаграми, схеми, графіки слід охайно виконувати. Заголовки в змісті повинні співпадати з заголовками в тексті. В додатках містяться складні та громіздкі таблиці, розрахунки, які органічно не вписуються в текст, а також інші допоміжні матеріали. В тексті мають бути відповідні пояснення та посилання на наявність таких матеріалів в додатках.

На всі таблиці та рисунки в тексті мають бути посилання. Таблиці та рисунки мають свою нумерацію. Назва таблиці має відповідати наведеним у ній даних).

Таблиця 1.1

Динаміка зовнішньої торгівлі _____ за _____, дол. США

Роки	Експорт	Імпорт	Зовнішньоторговельний оборот	Торговельний баланс

Кожна ілюстрація повинна мати назву, яку вказують під графічним образом по центру, починаючи зі скорочення. Рисунки малюють за допомогою Excel, кожний рисунок повинен мати підписані осі.

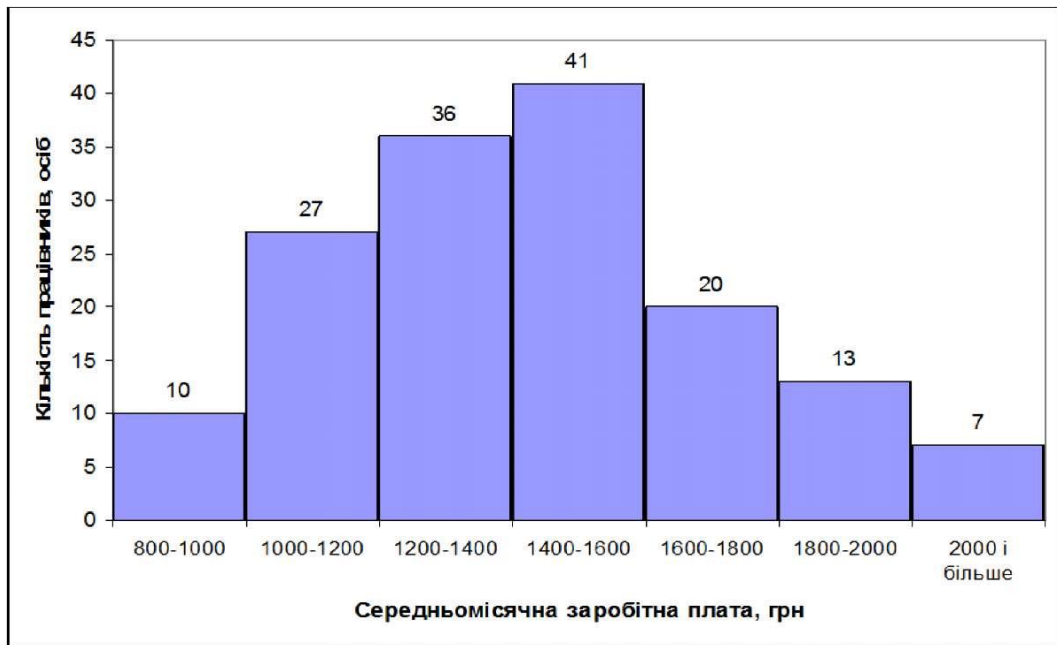

Рис. 1.1 Гістограма розподілу працівників за рівнем середньомісячної заробітної плати

Рисунки мають бути обов'язковим доповненням даних, як проаналізовані в таблиці.

На весь ілюстрований матеріал повинні бути посилання у тексті.

В назві таблиці, графіку, діаграми повинен бути відображений основний зміст ілюстрованого матеріалу. Правильна побудова статистичних таблиць є важливим чинником успішного опрацювання й аналізу статистичних таблиць.

При складанні статистичних таблиць слід дотримуватися таких основних правил їх побудови та оформлення:

1. Таблиця має бути компактною і містити лише ту інформацію, яка безпосередньо характеризує об'єкт дослідження.

2. Назва таблиці, заголовки рядків і граф мають бути стислими, чіткими й лаконічними. У назві таблиці вказується об'єкт, його часова та географічна ознаки. Крім загальноприйнятих скорочень одиниць вимірювання (т., кВт, грн. тощо), скорочення слів у заголовках не

допускається; іноді для них виділяється окрема графа. Якщо назви окремих граф (рядків) повторюються, мають однакові терміни або однаковий зміст, то їх доцільно об'єднати спільним заголовком.

3. Для забезпечення можливості порівняння статистичних даних, які характеризують розвиток явищ за визначені періоди часу, або за станом на якийсь момент часу, макет статистичної таблиці має бути узгоджений з існуючими таблицями.

4. У таблиці обов'язково слід вказати одиниці вимірювання показників. Якщо одиниця вимірювання однакова для всіх показників таблиці, то вона вказується у загальній назві таблиці або над верхнім правим кутом таблиці; якщо одиниці вимірювання різноманітні, то їх назви вказують в заголовках рядків або граф таблиці, а інколи в окремо наведеній спеціальній графі.

5. Рядки в підметі й графи в присудку, як правило, нумерують: графу з назвою підмета позначають літерою алфавіту, інші - номерами. Це доцільно для роботи у великих за змістом таблицях або у випадках наведення методики розрахунку показників з посиланням на номери граф і рядків таблиці.

6. Для зручності читання та роботи числа в статистичній таблиці необхідно ставити в середині граф, строго одне під другим: одиниці під одиницями, кома під комою.

7. Точно дотримуватись таких умовних позначень щодо відсутності даних у таблиці відповідно до причин:

- якщо клітинка таблиці не може бути заповнена, ставиться знак «х»;
- коли відомості про явище відсутні, ставиться три крапки «...»;
- відсутність самого явища позначається тире «-»;
- дуже малі числа записуються (0,0) або (0,00).

8. Кількісні показники в межах однієї графи повинні наводитися з однаковою точністю, тобто до 0,1, до 0,01, до 0,001.

9. Таблиці повинні бути замкненими, тобто з підсумковими результатами. Виняток становлять аналітичні таблиці, в яких підсумків може не бути.

10. Інформація, що міститься в рядках (графах) таблиці, передусім групової чи комбінаційної, узагальнюється підсумковим рядком «Разом» або «У цілому за сукупністю», який завершує статистичну таблицю; якщо підсумковий рядок розміщується першим, то деталізація його подається за допомогою словосполучень «у тому числі» або «з них».

11. Якщо потрібна додаткова інформація, певні уточнення цифрових даних, то до таблиці додається примітка.

У разі надто громіздкої для одного аркуша таблиці її можна продовжити на наступному аркуші, де справа роблять напис: «Продовження табл. 1.1». При цьому стовпчики таблиці нумеруються і на продовженні шапку таблиці можна не подавати, а лише нумерацію стовпців. Таблиця розміщується на відстані 1 рядка від тексту роботи, але не більше 10 мм.

Формули повинні мати нумерацію, яка вказується у дужках

$$y = ax + b, \quad (1.1)$$

де a - коефіцієнт регресії;

b - вільний член моделі.

Формули потрібно набирати у редакторі формул. Нумерація формул проводиться наскрізно в межах кожного розділу арабськими цифрами в круглих дужках біля правого краю. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів наведених формул необхідно

подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані у формулі.

Список використаних джерел оформляється в алфавітному порядку (за прізвищами авторів або заголовками праць) з наскрізним нумеруванням. У тексті робиться посилання на джерело у квадратних дужках, відповідно до його номера в списку використаної літератури [1].

Приклад оформлення літератури:

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Раєвнева О. В. Статистичні методи оцінки регіонального розвитку : навч. посіб. Харків : ФОП Александра К. М., 2016. 328 с.
2. Сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Статистика : навч. посіб. / під ред. О. В. Раєвневої. Харків : ВД «Інжек», 2011. 504 с.
4. Статистичне моделювання та прогнозування : навч. посіб. / під ред. О. В. Раєвневої. Харків : ВД "ІНЖЕК", 2014. 578 с.

Робота має бути старанно відредагована та написана без виправлень. Шрифт, який використовується при написанні курсової роботи - Times New Roman, 14 розмір, інтервал полуторний. Поля повинні бути: верхнє - 2 см, нижнє - 2 см, лівє - 2,5 см, правє - 1,5 см. У таблицях і рисунках варто застосовувати 12 розмір шрифту.

Назви розділів курсової роботи друкуються великими літерами, посередині листа. Назви підрозділів друкуються звичайними літерами, через рядок після назви розділу, з абзацного відступу.

Виділення напівжирним шрифтом в курсовій роботі не допускається, окрім назви таблиць та рисунків.

Рисунки, діаграми, графіки, схеми та інший ілюстрований матеріал подається безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

Всі сторінки слід пронумерувати. Порядковий номер сторінки ставиться в правому верхньому куті. Нумерація сторінок розпочинається з титульного листа і закінчується списком використаної літератури. Курсова робота, яка оформлена з порушенням зазначених вимог, не рецензується незалежно від її змісту.

Робота повинна бути подана на кафедру в суворій відповідності до зазначеного терміну. Потім вона рецензується керівником протягом тижня. Після цього повертається студенту для доробки або підготовки до захисту. Захист курсових робіт проводиться за встановленим та доведеним до відома студентів графіком.

Рецензування курсових робіт, які були представлені на кафедру з порушенням термінів здачі, здійснюється в залежності від наявності вільного часу в керівника та конкретними строками не обмежується.

Оцінка курсової роботи в рецензії - попередня. Остаточна курсова робота оцінюється комісією за результатами захисту з урахуванням змісту, рецензії та ходу захисту.

При отриманні негативної рецензії курсова робота повинна бути переписана знову з урахуванням зауважень та вимог рецензента. Всі зауваження студент повинен врахувати та допрацювати, а також занести відповідні зміни в її зміст та оформлення.

Студенти, які не захистили курсову роботу, вважаються такими, що не виконали навчальний план та до іспитів не допускаються.

VI. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота оцінюється за 100-бальною шкалою членами комісії після її захисту студентом.

Загальна кількість балів містить:

- оцінку змісту роботи (до 50 балів);
- оцінку оформлення (до 10 балів);
- оцінку захисту (до 40 балів).

У процесі оцінювання *змісту курсової роботи* враховується низка складових, зокрема:

до 10 балів - чіткість формулювання об'єкта та предмета дослідження;

до 10 балів - відповідність структурних розділів і підрозділів роботи визначеній тематиці та вимогам до даного типу робіт;

до 10 балів - наявність посилань на джерела інформації та їх достатня кількість;

до 10 балів - коректність та повнота використання статистичного інструментарію;

до 10 балів - повнота та обґрунтованість економічних висновків за результатами проведеного дослідження.

У процесі оцінювання *оформлення курсової роботи* враховується низка складових, зокрема:

до 5 балів - відповідність вимогам щодо оформлення робіт;

до 5 балів - дотримання граматичних і стилістичних правил.

У процесі оцінювання *захисту курсової роботи* враховується низка складових, зокрема:

до 10 балів - вміння подавати результати власного дослідження, логічно структурувати доповідь;

до 10 балів - вміння відстоювати та обґрунтовувати власну точку зору;

до 10 балів - вміння чітко й правильно відповідати на запитання;

до 10 балів - своєчасність захисту курсової роботи.

Виконання курсової роботи оцінюється у балах і переводиться у національну оцінку згідно з табл. 1.

Таблиця 1

Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики
90 - 100	відмінно
74 - 89	добре
60 - 73	задовільно
0 - 59	незадовільно

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вашків П.Г., Пастер ПЛ., Сторожук В.П., Ткач Є.І. Теорія статистики: Навчальний посібник. К.: Либідь, 2001. 320 с.
2. Лугінін ОС Статистика: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 608 с.
3. Мазуренко В.П. Теорія статистики: Навчальний посібник. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2006. 232 с.
4. Мармоза А.Т. Практикум з математичної статистики: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2009. 264 с.
5. Мармоза А.Т. Практикум з статистики: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 512 с.
6. Мармоза А.Т. Практикум з теорії статистики: Навчальний посібник. 3-є видання, виправлене. К: Ельга, Ніка - Центр, 2007. 348 с.
7. Мармоза А.Т. Статистика: Підручник. К: Ельга, КНТ, 2009. 896 с.
8. Мармоза А.Т. Теорія статистики: Навчальний посібник. К.: Ельга, Ніка - Центр, 2003. 392 с.
9. Матковський С.О., Гальків Л.І., Гринькевич О.С, Сорочак О.З. Статистика: Навчальний посібник. Львів.: "Новий Світ", 2009. 430 с.
10. Сайт Державної служби статистики України [електронний ресурс]. URL: <http://ukrstat.gov.ua/>
11. Статистика. Підручник / С.С. Герасименко та ін. К.: КНЕУ, 2000. 467 с.
12. Тарасенко Т.О. Статистика: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 344 с.
13. Ткач Є.І. Загальна теорія статистики: Підручник. Тернопіль: Лідер, 2004. 388 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

Орієнтовна тематика курсових робіт

1. Індексний метод у завданнях дослідження перспектив розвитку споживчого ринку товарів.
2. Статистичні методи в аналізі демографічної ситуації на ринку.
3. Статистичний аналіз та аналіз динаміки заробітної плати підприємств України.
4. Статистичний аналіз динаміки валового внутрішнього продукту України.
5. Статистичний аналіз ринку нерухомості регіону з використанням дисперсійного аналізу.
6. Аналіз методів статистичного оцінювання економічних показників в умовах моделювання безперервних процесів.
7. Макроекономічні аспекти безробіття на Україні з використанням статистичного аналізу.
8. Статистичний аналіз динаміки валютних курсів.
9. Статистичні методи для аналізу фондового ринку України.
10. Статистичний аналіз рівня життя на Україні з використанням індексного методу.
11. Розробка системи статистичного контролю якості з використанням графічних методів.
12. Формування цінової політики торговельного підприємства з використанням статистичних методів.
13. Статистичний аналіз споживання послуг населенням: прикладні аспекти.
14. Статистичний аналіз динаміки цін ринку.

15. Структурний аналіз шлюбів та розлучень країни з використанням статистичних методів.
16. Засоби статистичного моделювання в аналізі економічної злочинності: аналітичне забезпечення.
17. Використання статистичних методів та моделей в аналізі фінансової сфери регіону.
18. Використання статистичних методів та моделей в аналізі макроекономічних показників країни.
19. Використання статистичних методів в аналізі сільського господарства регіону.
20. Використання статистичних методів та моделей в аналізі показників культури та мистецтва.
21. Використання статистичних методів та моделей в аналізі ринку праці країни.
22. Використання статистичних методів та моделей в аналізі зовнішньоекономічної діяльності країни.
23. Використання статистичних методів в аналізі соціального забезпечення населення країни.
24. Використання статистичних методів в аналізі розвитку малого підприємництва регіону.
25. Використання статистичних методів в аналізі охорони здоров'я населення країни.
26. Використання статистичних методів в аналізі валового регіонального продукту.
27. Використання статистичних методів та моделей в аналізі ринку освітніх послуг країни та її регіонів.
28. Використання статистичних методів та моделей в аналізі науки та інновацій.

29. Використання статистичних методів та моделей в аналізі ринку енергоресурсів країни.

30. Використання статистичних методів в аналізі капітальних інвестицій України.

31. Використання статистичних методів та моделей в аналізі демографічної ситуації в країні.

32. Використання статистичних методів в аналізі соціального захисту населення країни.

33. Використання статистичних методів в аналізі природного руху населення регіону.

34. Використання статистичних методів в аналізі освіти за регіонами країни.

35. Використання статистичних методів та моделей в аналізі цін і тарифів на товари та послуги.

36. Використання статистичних методів та моделей в аналізі туристичної діяльності.

37. Використання статистичних методів та моделей в аналізі національних рахунків.

38. Використання статистичних методів та моделей в аналізі промислової галузі України.

39. Використання статистичних методів та моделей в аналізі рослинництва та тваринництва за регіонами країни.

40. Використання статистичних методів та моделей в аналізі ринку споживчих товарів.

41. Використання статистичних методів та моделей в аналізі інвестицій та будівельної діяльності країни.

42. Використання статистичних методів та моделей в аналізі житлового фонду регіону.

43. Використання статистичних методів та моделей в аналізі виду економічної діяльності «Транспорт та зв'язок».

44. Використання статистичних методів та моделей в аналізі внутрішньої торгівлі та товарних ринків.

45. Використання статистичних методів та моделей в аналізі витрат та ресурсів домогосподарств.

46. Використання статистичних методів та моделей в аналізі доходів населення регіону.

ДОДАТОК 2

Приклад титульного аркуша

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
«НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ**

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни

«Статистика»

на тему:

**«Статистичний аналіз динаміки валового внутрішнього
продукту України»**

Студента (ки) _ курсу, групи _____

спеціальності _____

ПІБ (повністю) _____

Науковий керівник _____

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Ніжин – _____

ДОДАТОК 3

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ	5
1.1. Населення як об'єкт статистичного вивчення. Джерела інформації.....	5
1.2. Методи вивчення руху населення.....	8
РОЗДІЛ 2 ПРИКЛАДНИЙ СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ НАСЕЛЕННЯ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	12
2.1. Аналіз чисельності населення та його розміщення в регіоні.....	12
2.2. Аналіз природного руху населення Чернігівської області.....	16
2.3. Аналіз механічного руху населення Чернігівської області.....	18
2.4. Перспективні розрахунки чисельності населення Чернігівської області.....	22
Висновки.....	26
Список використаних джерел.....	28
Додатки.....	30

ДОДАТОК 4

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел згідно ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
Книги	
Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андріяш В. Державна етнополітика України в умовах глобалізації. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Алерта, 2012. 216 с. 3. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с. 4. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів : Тріада плюс, 2004. 392 с. 5. Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с. 6. Федорова Л. Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті-1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 2. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 3. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІПЛЮС, 2015. 212 с. 4. Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України : монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с. 5. Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах : практ. посіб. Харків : Право, 2011. 136 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження : монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 312 с. 2. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 3. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с. 4. Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Харків : Юрайт, 2013. 288 с. 2. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 3. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с. 4. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY : Columbia University Press, 2010. 256 p.

Продовження додатка

1	2
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<p>1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p> <p>2. Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінальновиконавче право України : навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с.</p> <p>3. Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків : Право, 2011. 656 с.</p> <p>4. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.</p> <p>5. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.</p>
Без автора	<p>1. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p> <p>2. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.</p> <p>3. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Генеза, 2004. 736 с.</p> <p>4. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с.</p> <p>5. Twenty-four hours a day. Miami, FL : BN Publishing, 2010. 400 p.</p>
Багатотомні видання	<p>1. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін. ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с.</p> <p>2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1 : Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с.</p> <p>3. Кучерявенко Н. П. Курс податкового права : в 6 т. Харків : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p> <p>4. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.</p>
Частина видання	
Книги	<p>1. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p> <p>2. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>3. Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки : монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2014. С. 213–241.</p>

Продовження додатка

1	2
Тези доповідей, матеріали конференцій	<p>1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. Голодомор 1932- 1933 років: втрати української нації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>2. Андиперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108.</p>
Статті із продовжуваних та періодичних видань	<p>1. Кобильник В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. Збірник наукових праць «Політологічні студії». 2011. № 2. С. 54–65.</p> <p>2. Коломоець Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>3. Загірняк М., Костенко А. Про користування можливостями міжнародної бази даних Scopus. Вища школа. 2017. № 5–6. С. 48–55.</p> <p>4. Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. Політичний менеджмент. 2006. № 5. С. 3–17.</p> <p>5. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. Урядовий кур'єр. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>6. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. Юридичний вісник України. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p>
Інші видання	
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145- VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. Офіційний вісник України. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>4. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. Урядовий кур'єр. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>5. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. Офіційний вісник України. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>6. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. Балансбюджет. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>

Продовження додатка

1	2
Архівні документи	<p>1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаніка НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
Патенти	<p>1. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p> <p>2. Люмінесцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p>
Препринти	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. инт»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<p>1. Горнищкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.- довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p>

Продовження додатка

1	2
Бібліографічні покажчики	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p>
Електронні ресурси	<p>1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757 & (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі Бібліотечний вісник. 2016. № 4. С. 8–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення: 26.09.2017).</p> <p>3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>4. Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua/ (дата звернення: 12.10.2017).</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>2. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 Харків, 2010. 36 с.</p> <p>3. Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.</p>
Дисертації	<p>1. Євдоченко О.О. Європейське бізнес-середовище в розвитку міжнародної економічної діяльності : дис... канд. екон. наук : 08.05.01 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2005. 235 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вінченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p> <p>4. Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.</p>